

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMÉGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fill. — Tanítónak egész évre 6 korona.
Telefonszám: 14.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyzer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Feltámadás.

Székelyudvarhely, április 14.

Az idei húsvét: a magyar nemzet feltámadásának ünnepe. Feltámadott az eszme, a magyar nemzeti eszme, melyet gonosz lelkű árulók a végromlásba sodortak. Feltámadást hirdetnek a harangok; diadalt a halálon való nagy erős diadalmat, melyre oly nagy szükségünk volt, mivel az istenbe vetett hit helyett vallástalanság, az alkotmány helyébe abszolutizmus, a szeretet helyett gyűlölet vert fészket a szivekben, magyar a magyarnak lett ellensége, s az osztrák ármány diadalát ülte.

Azonban az első igazi tavaszi napsugár, virágfakadás, tulipánnyílás meghozta a békét ennek a sokat sanyargatott országnak; hazánk első férfiai: *Andrássy, Wekerle, Kossuth, Apponyi* ülnek a miniszteri székekben, s kiknek igazi önfeláldozó hazaszeretetük garancia hazánk jobb jövőre nézve, s a legszebb húsvéti ajándék megkerült alkotmányunkkal.

A béke azonban nem nyugalmat a jelenti, hanem az eddiginél nagyobb, erősebb munkát. A béke visszaadja az országnak a nyugalmat, a lekötött erők föl szabadulnak, tág tere nyílik a gazdasági tevékenységnek, a kormány hozzá foghat a beruházási törvény végrehajtásához, a magánvállalkozás előtt nyitva a pálya, ezer meg ezer munkásnép hozzá foghat a dologhoz és ha lankadatlan szorgalom, iparkodás csatlakozik a dolgos kedvhez, a siker, a nagy eredmény elmaradhatatlan. Nagyobb szükség van erre most, mint valaha. Az a harczi riadó, mely virágzásra fakasztotta a tulipánt, csatasorba állította az iparvédelem katonáit, nem némulhat el a béke

napjaiban sem. A lelkek fogékonyak, ezt föl kell használni. Azt a hatalmas mozgalmat, mely a magyar ipar fejlesztése és pártolása jegyében megindult, nem szabad pihentetni egy percig sem, sőt inkább csak most kell igazán minél szélesebb körben terjeszteni. Kedvező szél fúj, feszítsük ki vitorláinkat, evezzünk erős karokkal a cél felé és biztosan bejutunk a magyar ipar megteremtésének révébe. Ha a béke most nem is hozza meg az önálló vámterületet, ez egy okkal több, hogy ne álljunk meg a megkezdett úton, hanem annál erősebb, biztosabb lépésekkel haladjunk előre.

A békeszerződés, de maguk a viszonyok is olyanok, már az idő rövidségénél fogva is, hogy ezuttal lehetetlen az önálló gazdasági berendezkedés. A közös vámtarifa és a közös vámterület alapján kötött kereskedelmi szerződéseket állunk meg és az összehívandó új országgyűlés nem tagadhatja meg a szentesítést, ha csak nem akarunk vámháboruba keveredni az egész világgal. Ebből azonban önként következik, hogy a kereskedelmi és vámszövetséget Ausztriával is megkötjük még egyszer és utoljára.

Nagy gazdaságpolitikai követelések háramlanak az új kormányra. Ezek mellett azonban még fokozottabb mértékben hárul a magyar társadalomra ez a kötelesség, melyet a nyomoruság napjaiban vállalt, a magyar ipar fejlesztése és pártolása. Fokozottabb erővel, kedvvel, odaadással és szorgalommal kell ezután teljesíteni a nagy feladatot. Most már ismert faktorokkal dolgozhatnak. Tudjuk, hogy az önálló vámterület csak tiz, esetleg már nyolcz év múlva létesíthető. Ennélfogva meg kell feszíteni minden erőnket, tudásunkat, szorgalmunkat, hogy oly

módon készítsük elő a talajt, hogy majdan az átmenet lehetőleg a legkisebb rázkódás nélkül történhessék meg. Érdekszövetségesünké kell tenni mindenkit, az iparost, a kereskedőt, a hitelnyújtót, a fogyasztót, mert csak ily módon lehet nagy eredményt elérni. Ha mindenki, tartozzék a társadalom bármely osztályához, arról vna meggyőződve, hogy az ő saját érdeke a magyar ipar megteremtése, fejlesztése és pártolása, mint a hogy valójában ugyis van, akkor senki sem fog elzárkózni a mozgalom elől, hanem legfőbb tehetsége szerint fog igyekezni előmozdítására, még ha áldozatába kerülne is.

Reménységgel és bizalommal fogadta az ország közönsége a Wekerle kabinetet.

A katasztrófa szélére jutott már alkotmányunk, amikor a jó sors megmentette nekünk nemzeti fenmaradásunk biztosítására legdrágább kincsünket. Már az elvetemültek és a társadalom salakjai kerültek mind nagyobb mértékben hatalomra, amikor az egy nap alatt történő változás megtisztítja a közéletet és elkergeti a fórumról a becselenekeket, mint ahogy az erős szél elhordja a szemetet. Új élet kezdődik, új korszak nyílik meg, új eszmék és új ambíciók lelkesítik a férfiakat, akik hűségük jutalmát találják abban, hogy az ország sorsát az ő gondjukra bízzák.

Nagy kárai voltak az országnak a küzdelemben az bizonyos, de a tanulság annál értékesebb. Küzdelmeinkben mindig ott ragyogott a remény édes sugara, hogy a küzdelem nem leszen hiábáló. Hisz lelkesedés sem lehet őszinte, munka sem lehet tökéletes, hogyha nincsen remény a cél elérésére és a siker megszerzésére.

Az eredmény, amit most elértünk, az, hogy

Humoros gondolatok evés közben.

Jerome K. Jerome után *Burger Arthur.*

Már gyermek koromban nagy előszeretettel ettem és ittam, mert kitűnő étvágyam volt. Emlékszem, hogy egy homályos szemű úr, ólomszínű arczczal egy alkalommal nálunk ebédelt. Ez az úr folyton figyelt engem evés közben, amíg végre ezzel a kérdéssel fordult atyámhoz:

— Nem szenved az ön fia néha dyspepsiában?
— Előttem még nem panaszkodott ilyesmiről — felelt atyám és felém fordult — nincs fiam néha dyspepsiád?
— Nincs apám, válaszoltam és hozzátettem: Mi az a dyspepsia?

Az ólomszínű úr meglepetéssel vegyes irigy tekintettel nézett rám és azután csendes, végtelenül szomorú hangon azt mondta:

— Egy napon meg fogod tudni. Édes anyám mindig szerette, ha engem enni látott és mondhatom, hogy ezen a téren sohasem okoztam neki szomorúságot. A serdülő, egészséges suhanczgyermek, aki sokat mozog és kiváló gonddal kerüli a komolyabb foglalkozást, a legmeszebb menő igényeknek is megtud felelni evési képességét illetőleg.

Valóságos öröm gyerekeket nézni, amikor esznek, különösen, ha nem magunknak kell az ételüket megfizetnünk. Középszerű ebédjük egy tányér levesből áll, amelyre megesszünk egy nagy darab húst, négy óriási burgonyát, egy adag főzeléssel, rá két darab tésztát, három almát és egy rakás diót. Ezután lovasdit játszanak.

Mennyire lenézhetnek ezek a gyermekek bennünket felnőtteket, akiknek órákon keresztül mozgatlanul kell heverésznünk, ha néhány kanál levest és egy csirkeszárnyat fogyasztottunk el.

Azonban ezen a téren a gyermekek egy tekintetben mögöttünk állanak. A gyermek sohasem engedheti meg magának azt a fényűzést, hogy kielégítse magát. A gyermek soha nincsen jóllakva. Sohasem képes olyan élvezettel nyújtózkodni és feje fölött összekulcsolt kézzel abba az etherikus gyönyörbe belemerülni, mint amely a jóllakott férfit körülöleli. Az étkezés a gyermeknél semmi változást sem okoz. A felnőttél a jóllakottság bűvös varázst idéz elő, melytől a világot rózsás színben látja. Az a férfi, aki kívánsága szerint, megelégedéssel étkezett, az egész emberiség iránt mélyszéges vonzalmat érez. Olyankor, a különben csak puffolt macskát is megsimogatja és a lehető leggyöngédebb hangon szól hozzá: „Kis cziczuska“. Részvétet érez a hideg utcán játszó verklis iránt és megkérdi, hogy hány gyermeket kell eltartania. És abban az időben még talán az anyósára sem haragszik.

A jó ebéd a férfi összes gyöngéd érzelmeit felkölti. Ennek hatása alatt a mogorva és mormogó ember élénké és kedélyessé lesz. Fásult, feszes agglények, akik egész napon keresztül olyan arczczal járnak kelnek, mintha állandóan eczettel és keserűvízzel élnének, a jó étkezés után gyöngéden mosolyognak és a gyermekek fejére „barackokát“ nyomnak. Komoly emberek léhákák lesznek és tisztességtudó gentlemanek megfedelkeznek a tisztességről.

Ismertem egy urat, aki rendes körülmények között igen komoly volt, de a jó ebéd után rend-

kívül nagy hajlandósággal birt a nevetésre. Ilyenkor előre meg kellett neki mondani, hogy komolyan akarunk vele beszélni, különben minden szavunkra hahótázt. A legrosszabb viccz hallatára is úgy nevetett, hogy a könnyei potyogtak. Jó vicczet nem is mertünk neki elmondani, az megölte volna.

Én részéről ebéd után mindig szentimentális vagyok. Ez az egyetlen idő, mikor szerelmi regényeket olvasok. Ha a regény hőse „öt“ utolsó, vad öleléssel, a szakítás előtt szívéhez szoritja és könnyeit visszafojtja, olyan levert leszek, mintha a tarokban a pagátomat elfogták volna. S ha a hősnő meghal, akkor sirok. Reggeli után az ilyen érzélgős történet fölött gúnyosan mosolyognék. Az étel minősége is csodálatos hatást gyakorol a szívre. Mikor valami nagyon tragikus dolgot készülök írni, félórával azelőtt vajás zsemlyét eszem s ha azután munkához látok, végtelen melancholia környékez. Rettenetesen szomorú és sötét képeket tudok rajzolni; hogy az én hátam is borzong; a borjusult után képzelem volnék csak egyetlen szentimentális gondolat létrehozására is.

A telt gyomor a költő legjobb támasza. Üres gyomorral nem tudnak nemesebb érzelmek és gondolatok fakadni. Mikor éhesek vagyunk, fantáziánkat lekötö a gyomrunk. Ha üres a zsebünk s még e mellett a végrehajtó is ott foglalatoskodik szobánkban, nem siratjuk meg az elhunyt kanári madarat. Mikor azon gondolkodunk, honnan szerezzünk néhány fillért, akkor az nem izgat fel, hogy szívünk választotja hidegen, melegen, vagy bármilyen módon fogadta köszöntésünket. Ha az embernek a foga fáj, akkor nem gondol szíve fájdalmára, ha megsebesíti

kormányra jutottak ama férfiak, akik a nemzeti köveleéseket képviselték és akik az alkotmányosság és a törvényesség megőrzésére és megvédésére szövetkeztek. Eredmény az, hogy az abszolutizmus nem lehetett uralkodó a nemzeti akarat fölött, bárha embereket találtak a parancsok végrehajtására és bárha a szuronyok egész erdeje megmozdult. Eredmény annak a beigazolása, hogy sem írott parancsok, sem hatalmi fenyegetések, sem a szuronyok nem hallgattatják el a magyar szívek dobogását, nem ölhetik meg a nemzeti érzéseket, amikor egy virág is erősebb fegyverünk, mint valamennyi ideg-fegyver, még ha magyar kézben van is. Eredmény, hogy a veszedelmek ideje alatt megmérhettük, megtudtuk, hogy mennyit bírunk el, mennyit nem, megtapasztalhattuk, hogy mennyire vállalkozhatunk és hogy ez idő szerint hol kell lenni vállalkozásunk határának. Megtanultuk, hogy államiságunk szervezeteiben hol van javítani való és pótolni való. Megtanultuk, hogy a társadalmat hol kell megerősíteni és a nemzet megerősítésére mely tényezőket kell biztosítani s minő törekvéseket fejleszteni. Sokat tapasztaltunk, sokat tanultunk és a küzdelem befejeződhetett katasztrófa nélkül, sőt a kormányra oly férfiak kerültek, akik közül nem egynek csupán személyi jelenléte is garancia arra, hogy a tanulságból és tapasztalatokból semmi sem fog elveszni, de minden kellő időben az ország hasznára fog fordíthatni.

Az idei tavaszunk a mily borongósan köszöntött be, ép oly verőfényesen sütött ki a nap hazánk felett, mely eltölti keblünket a husvéti szent ünnepek alatt a szabadság, a nemzeti haladás nagy eszméivel.

BELFÖLD.

Az új kormány üdvözlése. Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága volt az első, mely az újonnan kinevezett Wekerle-kabinetet üdvözlötte, mint a mely a békét az országban helyreállította, s az abszolutizmust, sőtét lovagjaival egyetemben elkergette, hogy átvegye a tért az önzetlen hazafiúi munka. Az abszolutizmus nyomása eltűnt, s fölszabadult a gondolat és érzés, mint a börtönéből kiszabadult ma-

a kezét, akkor elfelejti, hogy a szíve is meg van sebesítve s ha az ember nagyon éhes, akkor nincs más érzése.

Mi elkényeztetett, elpuhult emberek nagyon nehezen tudjuk elképzelni, hogy mi az éhség. Azt jól tudjuk, hogy mit jelent ez a kifejezés: nincs étvágyunk és csak turkálunk az elénkünk tett jó ételekben; de azt nem tudjuk, hogy mit jelent: az éhségtől beteggé lenni és kenyérhiány miatt elpusztulni. Nem tudjuk megérteni azokat a pillanatsorokat, amelyeket a nagyon éhes emberek az ételek felé vetnek, akik egy tál lencsésért verekedni képesek és akik egy darabka husból és fekete kenyérből álló ételnél felségesebb lakomát el sem tudnak képzelni. Aki az éhínségről akar írni, annak olyan éhsésnek kellene lennie, mint a kiknek éhségről ír. Mit írna az az ember?!

Az borzasztó érzés, mikor az ember nagyon éhes és nem tudja étvágyát kielégíteni.

Történt egyszer, hogy egy barátommal nagyobb kirándulásra készülődtünk. Mielőtt elindultunk volna, azt mondtuk a háziasszonyunknak, hogy vegyen nekünk vacsorára egy réczét; de jó nagyot és kövéret, mert mikor megérkezünk, kitűnő étvágygyal fogunk rendelkezni. Mikor az ajtón kiindultunk, a háziasszony elének állott és egy hatalmas réczepéldányt tartott elénk. Örömtől repeső szívvel keltünk utra.

Természetesen eltévedtünk. Mindig így járunk s olyankor szörnyen mérgeledünk, mert rendszeresen senkivel sem találkozunk, aki az utat meg mutatná. S ha tényleg utunkba is kerül valami atyafi, akkor még rosszabbul járunk. A kérdést háromszor kell ismételnünk, amíg annak lényege a koponyájába hatol. Mikor végre megértette, akkor hosszasan körülnéz, hűmögött egy ideig s végre is a fejét rázza. Ekkor egy másik atyafi is odakerül, akivel a kérdést közli s azután hosszas tanácskozás után azt mondja,

dár, vidáman dalolva, a szabadság dalával töltve meg a hazát. Az örvény szélén állottunk, melybe a politikai szédelgők már-már belelőkték nemzetet és királyt, amidőn a nemzet vezérei megtalálták a kivezető utat, s Magyarország felett az alkotmányosság igazi tavaszi napsugara újra kiragyogott. Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 10-én tartott közgyűlésében egyhangulag elhatározta, hogy az új kormányt üdvözli s ez alkalomból a következő táviratot küldte el:

Szám 9213. Nagyméltóságú Wekerle Sándor m. kir. miniszterelnök urnak Budapesten.

Udvarhelyvármegye törvényhatósága a mai napon tartott közgyűlésében egyhangulag hozott határozattal kimondotta, hogy ezen új korszak hajnalhasadásán az országnak úgy az értelmi képességek, valamint a hazafias erényekben kiváló férfiakból alakult új kormányát szíve egész melegevel üdvözli s bizik abban, hogy bölcs kormányzatuk alatt a törvények uralma helyre áll, az alapjaiban megroggyott ezeréves alkotmány új intézményes biztosítékokkal körül vétetik s a népjogok széleskörű kiterjesztése alapján összeülő új magyar parlamenttel karöltve sikerülni fog oly eredményes munkát kifejteni, mely valóra váltja mindnyájunk szívének legforróbb vágyát, az önálló független Magyarországot.

Udvarhelyvármegye közönsége nevében, Székelyudvarhelyt, 1906. ápril. hó 10-én Dr. Damokos Andor, alispán.

A vármegyék ellenállása. A „Vármegye“ közli a következő kimutatást a vármegyék állapotáról bezárólag április negyedéig: I. Teljes ellenállás. (A hol a törvényhatósági bizottság és a tisztikar is ellenáll): 1. Abauj. 2. Bars. 3. Család. 4. Maros-Torda. 5. Pest. 6. Sopron. 7. Szabolcs. 8. Szatmár. 9. Zala. 10. Zemplén. II. Törvényhatósági ellenállás. (A hol a törvényhatóság ellenáll, de a tisztikar az önkéntes adó és ujonczkérdésben ki van kapcsolva): 1. Békés. 2. Bereg. 3. Borsod. 4. Csik. 5. Csongrád. 6. Fejér. 7. Győr. 8. Hajdu (kir. biztos). 9. Háromszék. 10. Heves. 11. Hont. 12. Huuyad. 13. Jásznagykunszolgok. 14. Kolozs. 15. Komárom. 16. Moson. 17. Nógrád. 18. Sáros. 19. Somogy (kir. biztos). 20. Szepesi. 21. Szilágy. 22. Szolnok Doboka. 23. Tolna. 24. Torda-Aranyos. 25. Ung. 26. Veszprém. III. Elvi ellenállás. (A hol elítélő határozatokat hoznak a kormány ellen, de eddig tényleges ellenállást nem fejtettek ki): 1. Arad. 2. Bacs. 3. Esztergom. 4. Gömör. 5. Nyitra. 6. Krassó. 7. Pozsony. 8. Turóc. 9. Trencsén. 10. Udvarhely. 11. Vas. 12. Zólyom. IV. Várakozó állaponton. (A hol tudniillik sajnálkozó határozatokat hoztak a kormány ellen, vagy a hol az országgyűlés összehívását követelték, de határozottan rosszalást a kormánynak még nem szavaztak): 1. Árva. 2. Bihar. 3. Liptó. 4. Nagyküküllő. 5. Ugocsa. V. A hol nincs ellenállás. (A hol tudniillik, vagy nagyon mérsékelt

hogy a legrövidebb utat akkor tesszük meg, ha egyelőre egyenesen haladunk s azután a „Rókamál“ dülönél jobbra fordulunk. Itt ismét egyenes irányban megyünk Istók János istállójáig, ahol egy gyalogsvény vezet Sánta Mózi kertjéig, melyen átmenve, arra a helyre érünk, ahol a régi fakereszt „volt“. Erre aztán két utra bukkanunk, amelyek közül arra kell rátérni, amely Grün Salamon tagja mellett vezet el... Az ember azt mondja: köszönöm szépen, de még kevesebbet tud, mint azelőtt; össze-vissza barangol s végre is különböző irányba vezető hármas ut góczponthoz ér.

Minden utat végig jártunk. Szántófó deken botorkáltunk keresztül, patakokon gázoltunk át, kerítéseket, falakat, sziklakat másztunk meg s veszedtünk egymással. Mindenki a másikra tolt az eltévedés hibáját. Holtra voltunk fáradva, lábunk már egészen sebes volt, de a réczesült újra erőt öntött elcsigázott tagjainkba. Mint a délibáb, úgy lebegett folyton előttünk és előre vonszolt. Az a gondolat, hogy milyen kitűnően fog nekünk izleni, valóságos lelkesítő induló volt reánk nézve. Előre, csak előre, volt a jelszó, különben megromlik a réczesült.

Óriási étvágyunk volt. Egy korcsma előtt elhaladva, éhes gyomrunk erősen csábítgatott, hogy betérjünk és valami ételrel és itallal felfrisítsük magunkat, de ellene álltunk a kísértésnek. A récze, a récze...

Mikor végre a városba értünk, már a szagját is érezni véltük. Valóságos futólépésben rohantunk baba, felrohantunk a lépcsőn, megmosakodtunk, ruhát váltottunk, lesiettünk, a székeket az asztalhoz rántottuk, leültünk és a kezünket dörgöltük. Az asszony behozta a tálat és felfedte. Én megragadtam a kést, villát és feldaraboláshoz láttam. Transzirozási képességem azonban most az egyszer cserben ha-

hangu politikai határozatokat hoztak, vagy a hol egyáltalán nem hoztak politikai tartalmu határozatokat): 1. Alsó-Fehér. 2. Baranya. 3. Beszterce-Naszód. 4. Brassó. 5. Fogaras. 6. Kisküküllő. 7. Máramaros. 8. Szeged. 9. Torontál. 10. Temes. A vármegye autonómiája föl van függesztve: 1. Hajdubán. 2. Maros-Tordában. 3. Pest vármegyében. 4. Szabolcsban. 5. Somogyban. 6. Zalában.

Választási mozgalmak. Alig irták ki a választásokat, már is országsszerte megindultak a jelölések, ami a rövidre szabott időre való tekintettel, érthető is. Székelyudvarhely városban az előjelekből az volt megállapítható, hogy egyhangú lesz a választás, mivel a 48-as érzelmű választók száma tulsúlyban van. Azonban 48-as jelölt is már három van s van alkotmánypárti jelölt is. A 48-as párt hivatalos jelöltje Dr. Kovácsy Albert ügyvéd lesz, míg alkotmánypárti programmal Szakáts Zoltán volt országgyűlési képviselő lépik fel. A polgárság egy része Kassay F. József ny. pénzügyigazgatót jelöli, ki szintén 48-as, míg Dr. Pál Ernő ügyvéd érdekében is köröztek ívet, melyben részére akarják toborzani a választókat. Szóval a választás nem fog egészen simán lefolyni, azonban a viszonyokkal ismerősök, mindennek dacára, az eredménnyel tisztában vannak. — Az udvarhelyi és oklándi kerületekben Dr. Kállay Tamás és Hinléder Ernő ez időszerint ellenjelölt nélkül vannak, míg a szentegyházfalvi kerületben Embery Árpád és Orosz Lajos fognak fellépni. A 48-as párt jelölő gyűlését holnap, hétfőn délután 4 órakor tartja meg a „Budapest“ szállóban.

A megyei központi választmány ülése. Ő Felsője a jövő 1906—1911-iki országgyűlést f. évi május 19-ik napjára összehíván, Andrássy Gyula gróf belügyminiszter 29 200—906. sz. alatt kelt rendeletével az általános képviselő választások megtartására a f. évi április 29-ik napjától bezárólag május 8-ik napjáig terjedő tíz napi határidőt tűzte ki s elrendelte, hogy a központi választmány az általános választások napját a fentebb meghatározott tíz napi határidőn belül tűzze ki. E végből a megyei központi választmányt az elnök-alispán helyett Ádám Albert főjegyző f. hó 19-én d. e. 10 órára a vármegyeház kistermében ülése hívta össze, amikor a választási napok kitűzése és bizottságok küldése tekintetében hoznak határozatot.

A királyi meghívó levél a megyeházán. Ő felsége az országgyűlést május 19-ikére egybehíván, ezen királyi meghívó levél kihirdetése végett Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságát Dr. Damokos alispán f. hó 19-ikére rendkívüli közgyűlésre hívta össze. A közgyűlési meghívó egész terjedelmében a következő: Ő császári és apostoli királyi Felsője az 1906—1911-iki országgyűlést a folyó évi május hó

gyott. Őt perczig fáradtam a réczével anélkül, hogy a legcsekélyebb benyomást gyakoroltam volna reá. Barátom, aki éhségében a pityókákat falta, nagy mérgesen azt a megjegyzést tette, hogy ha valaki valamibez nem ért, ne fogjon hozzá. Természetesen nem reflektáltam buta megjegyzésére és újból nekiestem a madárnak, még pedig oly hevességgel, hogy az állat kiugrott a tálból és a földre esett.

Pillanat alatt ismét a tálon volt. Barátom már szörnyen türelmetlenkedett. Folyton azt mormogta, hogy ha tudta volna, hogy idebaza a sült után ugró gyakorlatokat kell végeznie, akkor odakünn a korcsmában inkább megevett volna egy kis turót és kenyéret.

Igen kimerült voltam, sembogy ellentmondhatam volna. Boszusan letettem a villát, meg a kést, félrehuztam a széket és mérgesen leültem. Most a barátom vetette rá magát a szörnyetegre. Egy darabig némán dolgozott rajta, végre haragosan mormogta: „ördög vigye el“ és levetette a kabátját.

A vége az lett, hogy a réczét egy bárd és egy kalapács segítségével daraboltuk fel, de teljesen élvezhetetlen volt. Megízeltünk belőle egy-egy darabot, de az olyan volt, mintha gummit rágtunk volna.

Valóságos vétek volt ezt a récze aggastyánt megölni, de hát az emberek nem tisztelik már az öregkort sem.

Hogy milyen érzésekkel feküdtem azon a napon ágyba, annak leírását mellőzöm. A visszaemlékezés igen fájdalmas.

Hiábavaló minden ellentmondás: földi boldogságunk nagy részének székhelye a gyomor. A konyha a templom, a tüzhely lángja a szent tűz és a szakács a főpap. A jó vagy rossz áldozattól függ hangulatunk...

19-ik napjára legkegyelmesebben egybehívni méltóztatván, a kegyelmes királyi meghívó levél kihirdetése végett tartandó rendkívüli közgyűlés határidejét folyó év április hó 19-ének délelőtti 9 órájára tűzöm ki. Van szerencsém ennél fogva Czimet felkérni, hogy fent jelzett időben a vármegye háza dísztermében kezdetét veendő rendkívüli közgyűlésre megjelenni sziveskedjék. Ezen rendkívüli közgyűlés egyetlen tárgya a kegyelmes királyi meghívó levél kihirdetése. Főispán helyett: Dr. Damokos Andor, alispán.

Ugron Ákos nyilatkozata.

Munkatársunk felkereste Ugron Ákos földbírtokost, akit az új kormány vármegyének főispánjává kinevezni óhajtott s e kinevezést a hivatalos lap egyik legközelebbi száma közölni fogja s megkérdezte, hogy milyen intencziókkal jön vármegyének élére. Ugron Ákos a kérdésre a következőként felelt:

— Örömmel fogadom el a kormány ajánlatát, mert örömet jelent, ha a vármegye javára lehetek. Családom története szorosan összefügg Udvarhely vármegye történetével s én őseim példáján összes erőmet e megye felvirágoztatására kívánom szentelni.

Programot se kell adnom, mert ismer engem és ismeri közéleti tevékenységemet e vármegye közönsége. És elvem se változott. A koalíció kormányprogramja keretében akarok munkálkodni e vármegye javára.

Sok hangzatos szó hangzott el a székelynépről és a székelykérdésről, melyben azonban keveset tettek. Én új idealokkal akarom e kérdést felkarolni és megoldáshoz vinni s remélem ezzel is javára lehetek székely véreimnek, kiknek sorsa őszintén szívemen fekszik.

A közigazgatásban elvem az maradt, a mi volt s melyet a kormányelnök is beszédében kifejezésre juttatott: tisztesség, igazságosság. Tisztviselői társamtól is ez elv szemelgett tartását kívánom s ezután remélem, hogy megyénkben nyugalom és jólét fog bekövetkezni.

A választások vezetése lesz — úgy hiszem első, főispáni tevékenységem s ebben azon elv vezet, hogy a népakarat jusson kifejezésre s ezt én semmi irányban befolyásolni nem fogom.

Azt akarom, hogy a közélet ünnepeit átváltoztassa vármegyénkben is új korszakot terevtsen és úgy közigazgatásilag, mint társadalmilag méltók legyünk a székelyvármegye dicső nagy nevéhez.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, április 13.

Alig tértünk magunkhoz a rohamosan ismétlődő események hatásából, megvan a nagy miniszterium. Wekerlével, Kossuthal, Apponyival és Andrássyval. A kormány felesküdt, a választásokat kiírták.

A politikai helyzetben beállott kedvező fordulatnak egyszerű hírére is szabadabban lélekzik fel a magyar ember, akinek lelkét fojtogató lidércz módjára nyomta a legutóbbi választások óta lepergett tizenhárom hónap nyomora és szenvedése, a törvénysértésnek egész láncolata, amiket a törvényellenes Fejérváry-kormányzat követett el. Mert bár az ezeresztendőskor alkotmányhoz híven ragaszkodó nemzet a felvett küzdelemben még tovább is törhetetlenül kitartott volna, a harccsal gybekötött erő- és vagyonszerzés már eddigé is akkora, hogy a lejtőn való szerencsés megállást nemcsak kívánatosnak, de szükségszerűnek is kell tartani minden igaz hazafinak, aki megfigyelte, látta azokat az iszonyatos károkat, amiket ezalatt a szerencsétlen 14 hónap alatt szenvedtünk. Szerencsés megállásról beszélünk, aminthogy másról nem is beszélhetünk, mivel más megállásról szó sem lehetne. Hisz a nemzet legjobban felfogott érdekeinek szem előtt való tartása nélkül a ve-

zerek alkudozásokba, tárgyalásokba semmi esetre sem bocsájtkozhattak volna s ha ezt megtették, úgy bizonyára olyan indító okok, olyan jelenségek játszottak közre, amelyek az országok sorsát intező politikában gyakran fordulnak elő, de amelyeket bizonyos — a jó ügy érdekében való diszkreczió leple takar el a nagy tömegek szeme előtt. Más szóval fel kellett mérülniök olyan körülményeknek, amelyek a vezéreket arra bírták, hogy velök éljenek s a megegyezést létrehozni iparkodjanak; és pedig elveik feladása nélkül, mert a megegyezés egyetlenegy elvet sem fog áldozatul követelni. A katonai követelések kikapcsolásában csak a vak düh vagy az orvosolhatatlan butaság kereshet elfeladást. A katonai követelések nem szállnak sirba, nem lesznek ad acta téve, csupán a megvalósításuk órája lesz elhalasztva addigra, amikor majd egy nemzeti kormány a nemzetnek beléje helyezett bizalma sulyával fog fellépni az érvényesítőik érdekében; és az ilyen nemzeti kormány alakítása az első feltétele minden nemzeti sikernek.

A hatalomra lépett átmeneti kormány után következő kabinet pedig nemzeti lesz, mert hisz a választójogról hozandó új törvény alapján alakítandó parlament többségéből fog származni, abból a többségből, amelyből senki a nagy világon nem fogja azt mondhatni, hogy nem a nemzet igazi többségének képviselője, mert nem a legszeleesebb alapokra fektetett népképviselő.

Már maga az a nem is leplezett körülmény, hogy az új kormány lesz a hivatása a választójog reformját keresztülvinni, már maga ez a körülmény is kötelezi a koalíciót arra, hogy egy elfogadható békébe belemenjen. De minden politikai okoskodásnál erősebb garanciáink nekünk az, hogy a megegyezést olyan férfiak fogják létrehozni, mint Kossuth Ferencz, gróf Apponyi Albert, gróf Andrássy Gyula és vezértársaik, akiknek fenkölt egyéniségében, izzó hazaszeretetében vakon bizhatik minden magyar ember, akiknek kezében igen jó helyen van Magyarország sorsa. Nagy és bizalomra érdemes kormány a Wekerléé. Ha más biztosítékunk nem volna, mint az ő személyök, akkor is nyugodtak lehetnénk. A közeli jövő fogja megmutatni, hogy ezek a vezérek nem paktálnak el semmit s a béke okainak okozatai nem egyszerű szerencsejátéknak, de bölcs előrelátásnak a rajongó hazaszeretetének eredményei

*

I. Ferencz József Ausztria császára és Magyarország apostoli királya levelet irt Kossuth Lajos fiának és a levelet így kezdte: Kedves Kossuth! A levél tartalma a miniszterre való kinevezés jóformán alárendelt jelentőségű. Hordereje, megmérhetetlen fontossága, történelmi jellege abban van, hogy ki irta és kinek irták. Vagy lehetne-e egyszerű miniszteri kinevezésnek nevezni azt, amikor I. Ferencz József miniszterre nevezi ki Kossuth Lajos fiát? Az hiszem, hogy nem csupán Magyarországon, nem csupán Ausztriában, hanem az egész világon tudni fogják az igazi jelentőségét, ennek a kinevezésnek. Évtizedes, átkos felreértések pusztulását, eltemetését, sirbatételét jelenti ez az egy kis levélke. Magyarország egy hatalmas lépéssel közelebb jutott az uralkodó szívéhez és az uralkodó az ország szívéhez. A megértés kezdetét jelenti ez és ebben van óriási jelentősége.

Tegyünk égő mécses a házak ablakába, menjünk hálaimát mondani a templomba, mert meghallgatta a Mindenható a nyomorban és szenvedésben sanyalódó nemzet mélységes fohását, amely úgy kezdődik, hogy „Isten áldd meg a magyart“ . . .

*

A nemzet vezérei miniszteri székekben ülnek; kezükbe vették a hatalmat ők, kikben bizalmunk összeponosul; ők az urai ennek a hatalomnak, melyet a nemzet elnyomására gyakoroltak. Kezükbe vették a hatalmat, hogy a nemzet javára, a nemzet érdekében gyakorolják. A hatalomra nem vágytak, ölükbe hullott magától, hogy elfogadták, nehéz kötelességet teljesítettek. Működésük elé nagy reménnyel nézünk, sokat várunk tőlük a nagy kabinet nagy tagjaitól.

Várunk nagy nemzeti munkát demokratikus irányban; bétségbevonhatlan, erős, czéltudatos haladást, önálló államiságunk teljes kiépí-

tése felé; hatalmas gazdasági alkotásokat: a magyar ipar nagyarányu fejlesztést és védelmét, az öntudatra ébredt nemzeti társadalom támogatásával: szociális intézkedéseket, — munkás jóléti törvényeket.

Várjuk, hogy átalakítsa a király az udvar felfogását, hogy előkészítse, megvalósítsa a megértés hatalmas munkáját. A nemzeti érzés, mely a nemzet millióinak szívében lüktet, megkönynyíti munkáját. A magyar nyelvnek minden téren való teljes érvényesítését, az iparfejlesztést és iparvédelem erőteljes munkálását, a kis emberek kizsákmányolásának megakadályozását hozsannával fogadjuk mindannyian.

Bizó reménnyel üdvözljük veréereinket a hatalom polczán; tudjuk, hogy ez a kormány a jog, a törvény az igazság kormánya lesz.

Az új kormány üdvözlése.

— Megyei közgyűlés. —

Székelyudvarhely, ápril. 12.

Szép verőfényes tavaszi napnak sugarai aranyozzák be a vármegye házat, mely az utóbbi egy év alatt annyi megpróbáltatásnak volt színhelye. A tavaszi verőfényvel felszabadult a kedély, melyet megszállva tartott az a szenvedés és nyomor, melyet gonosz tanácsadók által legfelsőbb helyen helyeztek kilátásba e sokat sanyargatott országnak, ha alkotmánya megvédésében becsülettel kitart. És a többség ennek dacára kitartott és megvívta azt a harcot, melyben ha bukik nemcsak évezredes alkotmánya esik el, de megrendül a trón is. Az önzetlen, becsületes harcnak azonban megjött az eredménye: a király megértette nemzetét s gonosz tanácsadóit félretolva, szent esküjéhez hű maradt s egyben a nemzet vezéreire bizta az alkotmány teljes helyreállítását, a közélet megtisztítását.

Az ország jobb jövőjének hajnal hasadása, hogy ne töltötte volna a sziveket végig az egész országon. A győzelem tudata hatotta át a megyei bizottsági tagokat: felmelegedett szível, a győzelem biztos tudatával jelent meg az a csapat, mely a legutóbbi gyűlésen már harminczhétre apadt le. A tulipán jegyében, e jellel mellükön, jöttek el a küzdők, hogy fáradságuk jutalmát inkasszálják, mely abban állott, hogy az a nagy tábor, mely a tegnap még a koalíciót és annak vezéreit lekicsinyelte, ma, mint a felkelő napot, — üdvözölje.

Nagy munka vár e nemzetre s így Udvarhely megyére. A személyes ellenszenveknek, bár mily nagy mértékben vertek is azok töviset a szivekbe a hosszú és nagy küzdelem alatt, el kell enyészniök. Pacifikációra van szükség s a megtérteket üldözni nem szabad, mert így a közszenved. Kétségtelen, hogy kormány változás nem csinál társadalmi átalakulást; ehhez több kell: társadalom-változás. Aki a politikában eddig szerepelt és társadalmi rétegre akarja bizni továbbra is a közélet monopoliumát, tele lehet jóakarattal, nemes törekvéssel, de csalódnai fog. Mert közéletünk minden betegségének az a csirája, hogy a politikát monopolizáló szabadelvű rendszer, ellenőrzés hiányában elbizakodott és így a szabad és nem szabad fogalma elhomályosult szemei előtt, amíg most végre az új korszak hajnalán megsemmisül . . .

A gyűlés iránt általános volt az érdeklődés a bizottsági tagok sorában, mert mindenki tudatában volt, hogy történelmi események alatt állunk. Az érdeklődés átragadt a közönségre is, mely sűrű sorokban foglalt helyet a karzatokon.

A gyűlés lefolyásáról a következő tudósítás számol be:

(A gyűlés megnyitása.)

A f. hó 10-ikére kitűzött első rendes közgyűlést Ugron János főispán pontban kilencz órakor nyitotta meg.

— Fontos, jelentőségteljesnek mutatkozott ezen közgyűlésünk a közgyűlési meghívók szétküldésekor — úgy mond, — mert hiszen akkor ugy látszott, hogy egy szomorú, sulyos, válságos szakához fogunk jutni történelmünknek. Akkor, még mindajunk szeme kinos aggodalommal függött egy ponton. Szívszorogva, feszült figyelemmel vizsgáltuk a méhökben veszélyt hordó, gomolygó felhőket, melyek a látáhatár szélén megjelentek; sőt már éreztük is a vihar első szelét, melytől már is derékba roppant egy-

egy fa a fasorban. sőt már az ezredéves épületnek is bontogtató kezdete tetőzetét. Állandó választmányunk 327 sz. egyhangu határozati javaslatában, ápril. hó 3-iki gyűlé-én a veszély ellen a védelmi pázsokat és fegyvereket készítette elő és ime a jótékony szellő egy fuvalata tovasodorta a vészjeljes felhőket s kiderült egünkön megjelent a békének ragyogó napja. Fontos és jelentőségesség most már más okból vált közgyűlé-ünk; most a nemzet e napon öröme derül s a válságos napok után. — hogy december hó 13-iki közigazgatási bizottsági beszédem jóslatszerű kijelentését tényként idézzem — „helyre állott mindkét fél sérelme nélkül a nemzet és korona közötti összhang és egyetértés s a nemzet a közjogi, kulturális és gazdasági fejlődés útjára tér.” A nemzet messze időkre kiható példáját adta alkotmányoszeretetének; felséges királyunk magas szentes tanúságát tette alkotmányos érzületének. Oly momentum ez, melynek még jobban meg kell erősítenie a trón iránti hagyományos hűségünket, oly példaadás, mely minden igaz hazafit a legszigorubb törvénytiszteletre és fennálló alkotmányunkhoz való törhetetlen ragaszkodásra buzdít. Végül megemlékezett megnyitójában Ferencz László elhalt biz. tagról, mely után a gyűlést megnyitottnak nyilvánította.

A gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére nézve, *Ádám Albert* főjegyző indítványt tesz, miszerint az küldöttségileg történjék. A küldöttség tagjaiul ajánlja *Sándor Mózes*, dr. *Nagy Sámuel*, *Soó Gáspár*, dr. *Kovácsy Albert*, *Ferencz János*, *Koncz Ármin*, dr. *Mezei Ödön*, *Gotthárd János* és *Máthé Pál* bizottsági tagokat. Elfogadják.

A napirend megállapítása következik. *Ádám Albert* főjegyző azon javaslatát, mely szerint a kormányrendeletek után az átiratok tárgyalassanak, szintén elfogadják.

A belügyminiszternek azon intézkedését, melylyel az oklándi járásban egy szolgabírói állás rendszeresítését kimondó közgyűlési határozatot megsemmisítette, — ugyszintén azon határozatát, melylyel a főispáni és alispáni hájdai állások rendszeresítését megtagadta, tudomásul vették.

Az átiratokkal kapcsolatosan *Ádám Albert* főjegyző az állandó választmány következő javaslatát terjeszti elő:

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága határozatilag kimondja, hogy az országgyűlés feloszlását és a feloszlás módját, alkotmányunkba és tételes törvényeinkbe ütközőnek tartja s az ellen óvást emel s a múlt évi 790 sz. alatt hozott határozatát teljes egészében fenntartja.

Megdöbbenését fejezi ki a felett, hogy a kormány az új vámtarifa életbeléptetése és a külföldi ártamokkal kötött kereskedelmi szerződések megkötése körül rendeletileg intézkedett s ezen intézkedéseket joghatályal bírónak el nem ismeri.

A legerélyesebben tiltakozik a vármegye autonómiájának felfüggesztése, teljhatalmu királyi biztosok kiküldése, a sajtó szabadság korlátozása, a gyűlekezeti és egyesülési jogok elkobzására irányuló mindennemű alkotmányunk sarkalatos elveibe és tételes törvényeinkbe ütköző kormányhatalmi rendelkezések ellen.

Mind ezek, melyek ellen törvényhatóságunk óvást emel, már is oly tények, melyek arra látszanak mutatni, hogy az 1848-ik évi III. t. cz és az 1867. évi X-ik és XII-ik t. cz-ikkal lábbal tiprásával országunk felett az abszolutizmus fog uralkodni. A nyit abszolutizmus félre nem magyarázható tényének tekinteni törvényhatóságunk azt, hogy az 1848-ik évi IV-ik t. cz-ikkban megállapított határ-időben az országgyűlés egybe nem hívatik. Midőn ezen törvénytelenég ellen törvényhatóságunk már eleve tiltakozik, egyszersmind kimondja, hogy a bekövetkezendő szomorú időszakban féltékeny gondal öröködni kíván a törvényhatóság önkormányzati jogainak fenntartása felett s ennek legelső feltételeül tekint, hogy az általa választott tisztviselők mindaddig helyükön maradjanak, míg az erőszak által helyeikről el nem mozdítottak s míg saját lelkiismeretük és hivatalos esküjökkel ellentétbe nem jutnak.

(A kormány üdvözlése.)

Dr. Valentsik Ferencz szól elsőnek a tárgyhöz. A kerestényesség első századaiban a legkegyetlenebb kínzásoknak voltak azok kitéve, kik az eszme mellett kitartottak. Napokkal előbb még az abszolutizmus sötét szárnyai terjeszkedtek el hazánk egén; el akarták kobozni sajtószabadságunk, gyűlekezési jogainkat, alkotmányunkat, azonban a kitartó küzdelem meghozta, hogy győzött az a zászló, melyre az igazság van írva. Az abszolutizmus veszélye elmúlt, a király oly férfikat bizott meg kormányalakítással, kik az egész ország bizalmát bírják. A megyei ellenzéki párt teljes önzetlenséggel küzdött azzal a párttal szemben, mely az alkotmány letiprására vállalkozott. Most eljött az ideje, hogy távoznok kell a haladóknak és úgy áldja meg őket az isten, amilyen igazsággal siettek az igazság védelmére. Ezek az emberek most keveslik a vívmányokat. Tegnap még

hirdették, hogy csatlakoztatok a kormányhoz, mert a király szóba sem áll a koalícióval és fő az egyéni érvényesülés. Hát nem diadal kérni szólni, hogy a király *Kossuth Lajos* fiát hívta meg a kormányba? nem diadal, hogy elismerte a király, hogy e nemzetet másképp, mint a saját törvényei által kormányozni nem lehet? De most távoznok kell a gonosz tanácsadóknak, mert a király elismerte, hogy e nemzet ura a maga akaratának. Gyenge elméleti tehetőségre vall, ki kicsinyli az elért eredményt. A koalíció a kormányra jutást nem kereste, nem a piros szék volt a vágya. Kezükbe került az ország kormányzata és ez biztos reményt nyújt, hogy Magyarország fölött a jobb jövő hajnala dereng. Miután a kormány kinevezése folytán az átiratok tárgyalanokká lettek, s az állandó választmány javaslata is elesik, ajánlja a következő javaslatot elfogadására:

Udvarhelyvármegye törvényhatósága hálaltel szívvvel emlékezik meg az egyesült ellenzéki pártok nemzet vezéreiről, kik a legkészebeesettebb harcok közt egyéni érvényesülésüket tekinteten kívül hagyva, félelmet nem ismerő kitartással, teljes önzetlenséggel és odaadással a nemzet jogaiért küzdöttek. S most a mikor a nemzet ősi alkotmányát eltiprással fenyegető abszolutizmus veszélye elmult s az ország kormányzata a nemzeti jogok előharcosainak kezébe lett letéve s király és nemzete újra megtalálva és megértve egymást, kölcsönös bizalom és szeretet érzelmeiben egybeforr, hazánk dicsőséges jövőjébe és nagyra hivatottságába vetett biztos hittel és reménnyel tekint az elkövetkezendő nagy események elébe s felfokozott bátorsággal hazafiai érzelmeiben és erényeiben megizmosodva veszi fel a küzdelmeket, melyek egy jobb, boldogabb korszakot teremteni lesznek hivatva. Ezen új korszak hajnalhasadásán az országnak úgy az értelmi képességek, valamint a hazafias erényekben kiváló férfiakból alakult új kormányát szíve egész melegével üdvözlí s bizik abban, hogy bölcs kormányzatuk alatt a törvények uralma helyre áll s az alapjaiban megingott ezeréves alkotmány új intézményes biztosítékkal körülvéttetik s a népjogok széleskörű kiterjesztése alapján összeülő új magyar parlamenttel karöltve sikerülni fog oly eredménydus munkát kifejteni, mely valóra váltja mindnyájunk szívének legforróbb vágyát, az önálló, független Magyarországot.

Ezen határozatáról Magyarország ujonnan kinevezett felelős miniszteriumát felirat útján értesíti. (Elfogadjuk. Eljenzés)

Dr. Solymossy Lajos szintén úgy véli, hogy a viszonyok változásával az állandó vál. javaslata tárgyalan. Szóló nem hiszi, hogy volna e teremben ember, ki nem örövendene, hogy sikerült az abszolutizmus veszedéjét legyőzni. Bár kik tették is azt, a nemzet elismerésére érdemes munkát végeztek. Szükséges, hogy egyek legyünk a hazaszeretben és a királyi tiszteletben. Mindig az egyetértés volt a szóló célja s ezért tiszteletben tartotta a má-pártbeliek meggyőződését. Azt hitték, hogy hazaárulók vagyunk. (Nagy zaj. Elnök csenget. *Ugron Zoltán* hangosan nevet.) *Ugron* nevetéséből azt veszi ki, hogy leicsinyli szóló pártját. Mindenki a saját lelkiismeretét követi, s az adja meg az elégtételt. Hálát mond, hogy a viszonyok megváltoztak. (Óriási nagy zaj.) Arról van szó, hogy az új kormányt egyhangu lelkesedéssel üdvözljük, akkor izléstelenégnek tartja a nevetést, melyre ok nincsen. A maga és volt elvtársai nevében hozzájárul a javaslathoz.

Elnök: Az állandó választmány javaslata már azon van, melyet a változás előtt hoztak meg, hogy egyetértőleg küzdünk az abszolutizmus ellen. Mikor az elnöki székben helyet foglalt kijelentette, hogy annak a kormánynak a béke a célja. Hogy ez volt, az eredmények beigazolták, így tehát rekriminációra nincsen ok.

Dr. Lukácsffy István a javaslatot elfogadja, azonban annak második felét, mely a bizalom nyilvánításról szól, fölöslegesnek tartja, mert azt országközönségének kétségtelen, hogy az új kormány bírja a bizalmát. Örövend *Solymossy Lajos* kijelentésének,

ha az nem a mindenkori kormány támogatását jelenti. A távozó kormány minden ténykedése az abszolutizmust szolgálta, abból alkotmány tiszteletet, a béke munkálását felfedezni nem lehetett. Az *Ugron Zoltán* nevetésére *Solymossy Lajos* által tett megjegyzéssel foglalkozik. A mult gyűlésen egy nagy tábor volt itt együtt, mely az ellenzék küzdelmét lekicsinyelte, tehát az érzékenykedés most nem jogosult.

Ugron Zoltán szerint ebben az országot egyesítő pillanatban az ellenzék *Solymossy Lajossal* csak az egyesíti, hogy mindketten nevettek. De szóló nevetése a humoré volt, míg *Solymossy Lajosé* a cinizmusé. Szép dolog kimondani, hogy egyek vagyunk most, de a mult napokban még más célokat küzdöttek, s így annak, hogy most egy táborban vagyunk, egyáltalán nem örövend.

Dr. Valentsik Ferencz polemizál *Solymossy Lajossal*. Különösnek találja *Solymossy Lajos* azon kijelentését, hogy öröm fogja el a béke létrejöttén. Szóló csak annak tud örövendeni, aminek bekövetkezésén munkál, már pedig lenni hogy munkált volna azon *Solymossy Lajos*, mikor azt mondta, hogy le kell törni a koalíció szarvát. Különbén szóló szeretettel fogadja azokat, kik azon eszmék támogatására sietnek, melyek az ő eszméi. A letűnő kormány ellen még a szabadelvű párt is küzdött, kikkel *Apponyi* szerint, egy állomásra váltottunk jegyet, s így ez nem zárta ki, hogy egy darabig együtt is utazunk. Azonban haladóval szóló egy pillanatig sem utazott együtt. A mi pedig az elnök azon kijelentését illeti, hogy a *Fejérváry*-kormány a pacifikációra vállalkozott elhiszi és pedig azért, mivel e kormány azért tört a sajtó szabadság ellen, azért kobozta el a gyűlekezési jogot, hogy a békét helyreállítsa. (Derűtség.) Kéri javaslatának változtatás nélküli elfogadását. (Eljenzés).

Dr. Solymossy Lajos. Nem arról volt szó, hogy a kormányt támogassák, hanem arról, hogy a főispánt installálják, s ne tegyék ki a megyét annak, amiben egy pár megyének része volt. Nem mondta, hogy le kell törni a koalíció szarvát. *Dr. Valentsik Ferencz*: De mondta! (Nagy zaj.) *Dr. Solymossy Lajos*: *Dr. Valentsik Ferencz* mondta, hogy ő most is Tiszapárti. *Dr. Valentsik Ferencz*: Nem mondta! *Dr. Solymossy Lajos*: Nem igaz. Mondta! (Óriási zaj és kavardás. Elnök csenget, végül az ülést felfüggeszti.) Szünet után

Dr. Solymossy Lajos: Visszaemlékezik, hogy az inkriminált megjegyzést mondta, azonban azt trefásan mondta. Sajnálja, hogy ide fejlődött a dolog.

Dr. Valentsik Ferencz: Miután *Solymossy Lajos* megadta az elégtételt, az ügyet befejezettek jelenti. Felszólaltak még *Pap Mózes*, *Deák Miklós* és *Dr. Kovácsy Albert*, ki indítványozta, hogy az új kormánynak az üdvözlést táviratilag küldjék el, mit a gyűlés elfogad.

(A többi tárgyak)

A többi átiratokat a gyűlés, miután aktualitásukat vesztették, tudomásul vette. Az alispáni jelentéshez

Ugron Zoltán szól elsőnek, ki annak a nemzeti ellenállásra vonatkozó részét kifogásolta. Ilyen értelemben szól *Dr. Lukácsffy István* is.

Dr. Damokos Andor alispán a lefolyt küzdelemben első kötelességének tartotta egyfelől a törvényhatósági bizottság rendeleteinek engedelmességet tartani. Közte és az ellenkező véleményen levők között az volt a leglényegesebb és csupán törvénymagyarázatból eredő különbség, hogy a mig ő a tényleges ellenállás kezdőpontjával a meg nem szavazott adók és ujonczok tényleges kiszolgáltatását vagyis a végrehajtást és sorozást tartotta, addig az ellenvéleményen levők az ellenállást már az önkéntes adókra és ujonczokra is kiterjesztették. Hivatkozik azonban arra, is hogy az alkotmányvédő bizottságban, midőn kérdés intéztetett hozzá, mennyiben felene meg a közgyűlés azon rendelkezésének, mely az ujonnan kinevezendő főispán beiktatásánál a részvételt és közreműködést megtiltana: kijelentette, hogy ezen tilalmat mindenben végrehajtana. Hivatkozik arra is, hogy még pár nap előtt is, midőn a bekövetkezendő események kilátásban sem voltak, ismételtén kijelentette, hogy sorozni és adót végrehajtani nem fog. Hivatkozik arra is, hogy midőn a belügyminiszternek az önkéntes adók és ujonczokra vonatkozó megsemmisítő rendelete leérkezett, az ellen végrehajtás előtt felirt, s az első foku hatóságokat is a közgyűlési határozatnak leendő engedelmességre utasította, továbbá, hogy a decemberi közgyűlés

színe előtt nyíltan kijelentette, hogy a Fejérváry-kormányt törvény- és alkotmányellenesnek tartja, s a haladó párthoz egyáltalában nem csatlakozik. Mindezen köztudomású tények gondolkodásának hazafias voltát kellő világitásba helyezhetik, kéri tehát jelentésének tudomásul vételét.

Elnök igazolja alispán azon kijelentését, hogy sorozni és adót szedni nem fog. Örvendjünk, hogy a béke helyreállt. E megyében nem volt egy ember, ki az abszolútizmus ellen ne küzdött volna, Elve volt a tisztviselőknak a törvényektől nem eltérni, mert ezt betartva, a poklok sem diadalmoskodhatnak rajtuk.

Papp Mózes és *Dr. Lukácsffy István* szólaltak fel ezután még az alispáni jelentéshez, melyet a gyűlés tudomásul vett.

A tárgysorozat többi tárgyaival gyorsan végzett a közgyűlés. A fedanyag szállításhoz elért 2000 kor. megtakarítást a telephoz alapra adták. Az útkaparázó nyugdíjgyűlésbe beválasztottak: *Hlatky Miklós*, *Dr. Keith Ferencz*, *Sándor Mózes* és *Dr. Válenstik Ferencz*. Az áll. szakiskola felügyelő bizottságába *Becsek Aladár* és *Válenstik Ferencz*. A jegyzők és segédjegyzők nyugdíj-szabályrendeletét jóváhagyták. A községi ügyekben az állandó választmány javaslatait szintén változtatás nélkül elfogadták, s így történt, hogy a 465 pontú tárgysorozattal már 12 órára végeztek.

Tulipánkert Székelyudvarhelyen.

Székelyudvarhely, április 12.

Mikor országoszerre megindult az a hatalmas mozgalom, amely céljául tűzte ki azt, hogy nem politikai, hanem társadalmi úton segíti elő a nemzeti eszméknek megvalósítását, ez a mozgalom mindenki szívében élénk visszhangra talált. Mert kicsiny dologról volt a szó, de ebben a kicsiny dologban hatalmas és nagyszerű gondolatok foglaltak helyet. Arról volt ugyanis szó, hogy nemcsak a tulipán-jelvény viselésével kell demonstrálnunk hazafias érzéseinket, hanem ezen érzéseket tettekké is kell változtatni. Nem elég csak kebelünkre tűznünk a virágot, hanem tudnunk kell azt is, hogy a virág miről beszél, mit parancsol nekünk! És megértette ezt a szép, üdvös és a válságos időkben vigasztaló mozgalmat majdnem mindenki. — Majdnem, mondjuk, mert voltak, akik kicsinyes gúnnyal, selejtes okoskodással és indokolatlan szatírával igyekeztek a tulipán-kert virágait a sárba tiporni, de hála a Gondviselésnek, a virág erősebb talajban fakadt, semhogy azt onnan könnyű kézzel ki lehetett volna tépni. És a talaj folyton-folyvást táplálékra talált azokban a lelkes felhívásokban, a melyeket napról-napra röpitettek szét igaz, őzvetlen hazafiak az ország minden részében. A nemes virág nemes gyümölcsöt is érlelt: a béke gyümölcsét.

Termékeny talajra talált a mozgalom városunkban is. A béke zászlaját még nem kezdték bontogatni, amikor nálunk is megérlelődött az eszme, hogy városunk társadalmának a tulipán jegyében kell egyesülnie és fennenn lobogott, mikor az eszme testet öltött. Mert a válság megszűnése nem jelenti a tulipán-kert elpusztulását, hanem annak megerősödését és megnemesedését. Nemcsak akkor kell külső kifejezést adnunk hazafias érzésünknek s ezzel kapcsolatosan ama erős elhatározásunknak, hogy csak magyar földön termett cikkeket akarunk venni, mikor az erőszak karja sújt bennünket, hanem akkor is, mikor az alkotmányos uralom ragyogó napja süt le hazánk derült egéről. Csak folytonos, megalkuvást nem ismerő, meg nem ingatható törekvés tud magának érvényt szerezni; a tulipán jelvény állandó viselése és a magyar ipar kizárólagos pártolása tudja a hazát nagygyá tenni. Ha a magyar ezer éven keresztül védelmezte meg alkotmányát, nyelvét és jogait, akkor ezután meg kell védelmeznie mindazt, ami itt a hazában termett és itt készült. Elég volt már a külföld bámulatából, eléggé meggyőződhetünk arról, hogy ami nálunk készül, csaknem mindeben felveheti már a szomszédokkal a versenyt.

Virágvasárnapján, a virágok ünnepén létesült nálunk a tulipán virágkertje.

Jeleztük már lapunkban, hogy a helyi egyesült ellenzék egy bizottságot küldött ki a tulipánkert megalapítására, amely bizottság *Dr. Damokos Andorné*-val, a Nőegyesület elnökével, megívót is bocsátott ki az eszme kivételére. A meghívóra nagyszámú és lelkes közönség gyűlt össze *Sándor István* ven-

déglőjének nagytermében. Ott volt városunk hazafias polgárságának minden tagja, akit másnemű elfoglaltság vissza nem tartóztatott és ott volt a Nőegyesület is testületileg. *Dr. Damokos Andorné* elnökkel az élén. A megjelent közönség kitörő örömmel fogadta az egyes elhangzott beszédeket és a bizottságnak minden javaslatát.

D. u. 5 órakor nyitotta meg *Dr. Damokos Andorné* az értekezletet a következő beszéd kíséretében:

(Elnöki megnyitó.)

Tisztelt Értekezlet! A nemzeti érzések fellendülésének egy történelmi fontosságú időszakát éljük. Talán nem feltűnő ez nekünk, kik benne élünk, annak rendkívüli horderejét talán nem is tudjuk a maga nagyságában mérlegelni most, amidőn a hazafiai lelkesedés lángja egymásután gyújtja fel szíveinket, midőn minden igaz magyarembert egy ugyanazon érzés hatja át: a hazának nagygyá, boldoggá, erősé tétele iránti vágy, az igazi hazaszeretet.

Megvolt ez mindig a mi szíveinkben, nekünk magyaroknak nem kell ezeket az érzéseket más nemzetektől vett példák árán megtanulnunk. Mert velünk születik, nekünk növekedik, bennünk él az. — Átvettük, átöröklöttük elődeinktől, kik a hazáért éltek, haltak, ezek mellett a dicső, halhatatlan példák mellett nő fel a gyermek, lelkesedik az ifju, küzd a férfi.

Voltak békés, csendes idők, amidőn ezekről az eszmékről nem kellett beszélni. Mert vannak szent érzelmek, melyek a szívek mélyén lakoznak, melyeket nem kell mindennap a nyilvánosság elé hurcolni. De vannak időszakok, midőn annak megnyilvánulása nemzeti szükség, midőn fel kell emelődnie szavunkat, hogy tettekre buzdítsunk, midőn tettekkel kell bizonyítanunk, hogy a hazának hű gyermekei vagyunk.

És a magyar nő küzdelemből, a hazájáért való lelkesedésből, az érette járó áldozatokból soha ki nem vonta magát. Történelmünk messze világító fényes alakjai azok a magyar asszonyok, akik glóriás hősnökként örökre élnek, — példát mutatnak, buzdítanak.

Küzdelem foly ma is, nem véres fegyverekkel, de nagy eszmékkel. Az eszközök mások, mint történelmünk azon időszakaiban, — de a cél ugyanaz. S ugyanannak kell lenni az érzelmeknek, a gondolkodásnak, az elhatározásnak.

Magyar nők lelkében nyílt ki az ország fővárosában, a márcziusi nap virágfakasztó meleg sugárjai alatt egy kis virág. A tudósnak talán ugyanaz, mint a többi. De nekünk magyaroknak ezredéves multunkkal egybeforrótt jelvényünk, jelképe minden nemesebb hazafias érzésnek, jelképe a hazaszeretnek, jelképe a magyarságnak. — Viselte, ápolta, szerette egyaránt, minden külsőbség nélkül minden magyar járompálcájára, leveles ládájára, festette a föld népe, — diszélül alkalmazta a paloták lakója.

És az ország fővárosától példát vett az ország. Millió és milliós tulipán nő ki a haza földjéből a legelső meleg sugárra, — s milliós és milliós szívben kél életre az eszme, az elhatározás.

Ültessük el, ápoljuk, gondozzuk mi is ezt a kis virágot. Legyünk hűvek ezeréves multunk hagyományaihoz, hogy felépíthessük, biztosíthassuk a jövőt.

Ezekkel az érzelmekkel üdvözlöm az igen tisztelt közönséget s az értekezletet megnyitom.

Dr. Damokos Andorné beszéde után, melyet az egybegyűltek nagy tetszéssel és viharos tapsal fogadtak, *Vajda Ferencz* körülbelül a következőket mondotta:

(A tulipánkert ismertetése.)

— Virágvasárnap van: a virágok ünnepe. Emlékezzünk meg egy virágról: a tulipánról és kapcsoljunk hozzá egy pár gondolatot. A tulipán egyike a legelterjedtebb, magyar virágoknak. Nincs magyar ház, hol feltalálható ne lenne. Vagy ott van a kis kertben, mint *élő-virág*; vagy a szobákban, korszokon, ládákon, mint *dísz*. Ott van a népköltészetben is: Fölteszem a tulipános ládámot . . .

Azonban, a tulipánnak eddig semmi különös jelentőséget nem tulajdonítottunk. Szerettük egyszerűségéért, ártatlanságáért, és szülőföldünkhöz való hűségéért. Most azonban egy nagy nemzeti mozgalomnak lett jelvénye. Egy olyan mozgalomnak, egy olyan társadalmi akciónak, minő még nem volt a magyar nemzet történetében. A tulipán ma külső symboluma: Magyarország megerősödésének, a magyar faj megtartásának, a nemzeti érzület ápolásának — a hazai ipartermékek pártolása és felkarolása által. Ebből a mozgalomból ki kell, hogy vegye részét a hazának minden igaz fia, nemzetiség, vallás és társadalmi állásra való tekintet nélkül.

Hogy született meg az a mozgalom, s hogy lett a tulipán ennek külső symboluma?

Már régi panasz, hogy a magyar faj pusztul nyelvében, vagyonában egyaránt. Ez az áldott magyar föld, melynek szebb és gazdagabb nincs széles e világon: nem nyújt elég éltető erőt népeinek. Pedig hegyeink telve vannak gazdag és nemes érczekkel, folyóvizeink hallat, az alföld délibábos rónáin terem a legszebb búzakalász. S mégis a magyar nép ezrelék vándorlomból ki hazájából. Üresen maradnak, vagy idegen kézre kerülnek a régi magyar birtokok. Miért? A magyar nép eddig földművelő nép volt. De, a földművelés csak egyik ága a nemzeti erőforrásoknak és

a megélhetésnek. A mint átalakultunk földművelő népből kultur néppé és megszereztük a nyugati civilizáció összes alkotó elemét: a földművelés már nem nyújtott elég erőforrást a nemzeti állam kiépítésére. Hiányzott annak két tényezője: az ipar és kereskedelem. Magyar iparról és kereskedésről eddig jó formán szó sem volt. A mit a magyar ipar és kereskedelem produkált: arról vagy nem vettünk tudomást; vagy ha vettünk, az csak a lelcicsinylésben állott. Szégyen és fájdalom, hogy a magyar társadalom szükségleteit eddig mind idegen ipartermékekből szerezte be és állította elő. Természetes, hogy legközelebb kaptuk az osztrák ipartermékeket. Idegen a ruha, a kalap, a cipő, mit viselünk és idegen háztartásunk majdnem minden cikkke. Évenként 300 millióra megy azon összeg, ami idegen ipartermékeket Ausztriába vándorol. Ezt pedig magyar kezekből, magyar munkásoktól vonjuk el.

Köztudomású, hogy a magyar ipart és kereskedelmet politikai úton akartuk kivívni és megteremteni, holott ez nem politikai kérdés. Midőn így a küzdelem nem vezetett sikerre: márczius 15-én egy néhány főrangú magyar nőnek azon gondolat született meg lelkében, hogy a mit politikailag nem tudtunk megvalósítani; teremtsük meg azt társadalmilag. A tulipán jegyében egyesüljünk és teremtsünk magyar ipart s kereskedelmet. A gondolat köztetszésre találtál országoszerre, s a főváros után az ország minden városa mozgalmat indított, hogy az eszmét fölkarolja.

Ezen társadalmi mozgalomnak nincs írott és megerősített alapszabálya. A ki az eszmét pártolja: az, ennek jeléül, feltűzi és viseli a tulipán jelvényt. Nem szabad azonban felednünk, hogy a jelvény külső viselese által még semmit sem tettünk. Hanem, ki feltűzi a tulipánt: annak szívében egy szent fogadalmat kell tennie, hogy minden szükségletét hazai ipartermékekből szerzi be. Egyszerre igaz, nehéz dolog ezt megvalósítani, mert igen sok iparcikket, mire szükségünk van, nem gyárthatnak hazánkban, De nem lehetetlen: vagy nélkülözzük, vagy vámkülföldről szereztük be, de osztrák árucikket éppen nem, vagy csak ideiglenesen, kényszerből vásárlunk.

A kivétel egyfelől a kereskedőkön, másfelől a fogyasztó közönségen fordul meg.

Az eszme kivételében tehát egyesülni kell a haza minden igaz fiának. Fel kell, hogy karolják ezen mozgalmat az egyházak, iskolák, jótékonyági egyesületek. De az oroszlanrész ebben a munkában mégis a magyar nőkre hárul.

És pedig azért, mert ők végzik a háztartás ezer meg ezer apró teendőjét; ők szerzik a szükséges élelmi és ruházati cikkeket. Nekik kell tehát minden egyes alkalommal hangsúlyozni, hogy csak hazai portekát vásárlunk. Éles tekintetük, gyakorlati ügyességük nem is téved olyan könnyen, mint a dolgokban kevésbé jártas férfiaké. De, másfelől ők a családi és házi nevelés. A nők, az édes anyák tanítják meg a gyermekeket imádkozni; ők szoktatják munkára, rendre, takarékosagra; ők ébresztik fel a hazaszeretet első csiréit. Ezek mellé a szép erények mellé oda kell még plántálniok: a hazai ipartermékek pártolását, hogy az ifju nemzedék, születése első percétől kezdve, tanulja szeretni mindazt, mit magyar kéz teremtett.

Ha visszatekintünk a magyar történelemre, büszkének lehetünk, mert mindenik időkorban a magyar nők ott állottak és résztvettek a nagy nemzeti küzdelemben. Szeretjük hinni, hogy a tulipán jegyében megindult, újabb nemzeti mozgalomnak is a nők lesznek éltető-lelkei, diadalra juttatói . . .

A Bethesda tavának az a sajátsága volt, hogy az angyal minden huszonnégy órában egyszer megerintette szárnyaival. A betegek várva várták ezt a pillanatot, s mikor a víz megmozdult: tömegesen tödültek bele, mert az angyal szárnyaitól megérintett víz, meggyógyította minden betegségüket. Beteg és szegény magyar nemzet is. Beteg, mert eltompult szívében a nemzeti érzés; szegény, mert nincs ipara és kereskedelme. Lebbentsék meg eszenvedő nemzet felett, a magyar nők buzgósságuknak és honszeretűknek szárnyait és a haza fel fog virulni, nagy és erős lesz ismét. Az utókor pedig hálásan emlékezik meg a kötelességüket teljesítő: tulipános magyar nőkről!

Vajda Ferencz beszédét a közönség mindvégig figyelemmel hallgatta végig és tapsal adózott a jeles szónoknak.

(A vezetőség névsora.)

Ezután *Soó Gáspár* igazgató állott fel szólásra és indítványt tett a tulipánkert választmányának megalakítása tárgyában. Indítványára az értekezlet megválasztotta a tulipánkert vezetőségét.

Elnökök: *Dr. Damokos Andorné*, *Gyárfás Endréné*, *Özv. Ugron Jánosné*, *Orosz Lajosné*, *Ugron Lázárné*, *Török Pálné*. — *Alelnökök*: *Ugron Zoltánné*, *Gyarmathy Dezsőné*, *Szabady Tivadarné*, *Dr. Kovács Gáborné*, *Lantzky Józsefné*, *Péter Károlyné*, *Dr. Boddola Gáborné*, *Persian Jánosné*, *Haberstumpf Károlyné*, *Dr. Kovácsy Albertné*, *Pap Zakor Józsefné*, *Szakács Gyuláné*, *Darvay Danielné*, *Homolay Lajosné*, *Özv. Szabady Ferenczné*, *Dr. Horváth Károlyné*, *Dr. Válenstik Ferenczné*, *Csanády Zalánné*, *Pálffy Ferencné*, *Bálinth Györgyné*.

Az Udvarhelymegyei Tanító-Egylet „Homoróvidéki járásköre” f. évi április hó 26-ik napján d. e. 9 órakor Kriza Sándor jkóri elnök vezetése mellett, gyűlést tart Abásfalván a közs. iskola helyiségében a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Előző gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Gyakorlati tanítást tart Kiss Mózes helybeli közs. tanító. 4. A Földes G.-féle Népoktatásügyi törvényjavaslatot ismerteti Györfi István homoródszentmártoni közs. tanító. 5. Szavaleletet tart Székely Gábor telekfalvi közs. tanító. 6. Az „Uj tanterv”-et ismerteti Vári Elek homoródkeményfalvi tanító. 7. Felolvasást tart Pataky József magyarályai állami tanító „Minő családi körülmények között élnek a hazugsághoz szokott tanítványaim?” című tételről. 8. Négyes énekszólammal ének, előadják: Kiss Mózes, Deák Mózes, Derzsi Géza és Vári E. ek. k. tagok. 9. Jelentések, indítványok tárgyalása. Bejelentett indítvány: „Az ebédijak felemelése tárgyában”. A jövő gyűlés helyének s tárgysorozatának megállapítása. 10. Általános tisztújítás. A gyűlésre a kör tagjait s tanügybarátokat szívesen látja az elnökség.

Istentisztelet a ref. templomban. A husvét ünnepek alatt, a helybeli ref. templomban, az istentiszteletek a következő időben tartatnak meg: **Husvét első napján** d. e. 10 órakor imát és egyházi beszédet tart: Vajda Ferencz; 11 órakor urvacsora osztás. Beszédet tart: Csutak István. **Másod napján** d. e. 10 órakor prédikál Biró Sándor ref. kollégiumi vallásánár. **Harmaid napján** ugyanezen időben, és mindennap délután 3 órakor: Csutak István végzi az istentiszteletet.

Unitárius istentisztelet. Husvét vasárnapján és hétfőjén d. e. 10 órakor kezdődőleg a vármegyei ház nagytermében unitárius istentisztelet tartatik. Az első napon urvacsora osztás is lesz.

A királyi meghívó levél a városházán. Székelyudvarhely város képviselő testületét Gotthárd János polgármester folyó hó 19-ikén délután 2 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésre hívta meg. E gyűlés tárgya Ó Felségének az 1906—1911. évi országgyűlés egybehívásáról szóló levelének kihirdetése képezi.

Tűzvész Fenyéden. Fenyéd községben pénteken délelőtt, eddig ismeretlen okból, tűz támadt, melynek mintegy 12 épület lett áldozata. A tűz négy tehetős gazdának összes épületeit, gazdasági felszerelését, butorát, ruházatát hamvasztotta el mintegy 12 ezer korona értékben, melyből biztosítás által 6000 korona megtérül. Emberéletben nem esett kár, de két ökör és egy tulok bennégett. A tüzet délután 5 órára sikerült lokalizálni és e munkában a küküllő-keményfalvi, máréfalvi, székelyszentkirályi és a székelyudvarhelyi tűzoltók vettek részt.

Erzébet-szobor. Halmágy, nagyküküllőmegyei község közönsége most létesítendő parkjában boldogemlékü királynénk, Erzébet-szobrát határozta felállítani, melynek megkészítésével Hargita Nándor szobrászt, szakiskolai igazgatót bízta meg. Hargita szobrával a napokban készült el. A buste postamentje homoródmási tarka márványból készült modern stílusban, melynek kétoldalára szimbolizált pálmalevelek hajolnak. A királyné mellszobra hunyadmegyei tarkamárványból van faragva, igen pompásan tükrözvén vissza a nagyasszony jóságos tekintetét. Az egész szobor mintegy kétfél-három meter magas, és kellemes benyomást tesz a szemlélőre, s művészi értékével készítőjét dicséri. A szobrot az intézet növendékei faragták ki, elismerésre méltóan.

Változás a Hitelszövetkezet felügyelőbizottságában. Az országos központi hitelszövetkezet Amberboy József p. ü. számvizsgálót saját kérelmére a székelyudvarhelyi hitelszövetkezetnél viselt felügyelő bizottsági tagságáról buzgó tevékenységének elismerése mellett felmentette s helyébe Péterffy István p. ü. számvizsgálót nevezte ki.

Az Erdélyrészi Tanítóegyletek Szövetsége. E hó 10 én Kolozsváron tartott alakuló ülésen mondották ki az Erdélyrészi Tanítóegyletek kiküldött képviselői, hogy a Szövetséget megalakítják, az erdélyrészi magyarság érdekeinek hathatósabb erővel való szolgálása és a tanítók ügyének felkarolása érdekében. A megalakulás után az ideiglenes tisztikart választotta meg a közgyűlés, még pedig a Szövetség eszméjét a megvalósulásig előkészítő Kolozsmezei Tanítóegylet elnökét Pallós Albert tanügyünk egyik lelkes harcosát ültette a Szövetség elnöki székébe. Titkár lett Elek Gyula, jegyző Ady József és pénztáros Tarcsafalvi Albert. Az alapszabályok megkészítése után, melynek intenciói szerint egy „Tanítók Leányotthona”, az „Erdélyrészi Tanítók Otthona” czzel kapcsolatosan tanszer muzeum és könyvtár létesítése, valamint az „Erdélyrészi Tanítóegyletek Szövetségének Takarékpénztára” felállítása kérdése is programba van véve, egy rondes közgyűlésnek szeptember havában való összehívását határozta a gyűlés. A Szövetségnek az egyletek tagjai nem képviseleti alapon, de személyesen lesznek tagjai. A rondes tagsági díjból fizetendő 20 fill. tagdíj mellett

eddig kilencz egylet lépett be a Szövetségbe. Az Udvarhelymegyei Tanítóegyletet az alakuló ülésen Szász Ferencz elnök és Gyerkes Mihály főtítkárr képviselte. Nagy eszméket megvalósítani könnyen módjában áll egy ilyen erős szervezetnek, nagy testületnek. Örömmel üdvözljük születése hajnalán.

Építsünk Székelyudvarhelyen templomot! Az egyházközség előjárósága a városunkban építendő unitárius templom javára újabb a következő kegyes adományokat vette és hálás köszönettel nyugtázza: Jánosi Gyula és id. Szakács Károly 50 kor. Ürmösi József lelkes gyűjtése folytán a homoródszentpáli egyházközségben adakoztak: a) pénzben: Ürmösi József 2 kor., Tamás Sándor 50 fill., Sándor János 40 fill., Szabó Dénes, Abrán János, Benedek József, Balázs Mózes 20—20 fill., Béla Mózes 14 fill., Kovács Julis, Ötves Ádám, Máté András, Dáne József, Kovács Lajosné, Imre Istváné, Máté Mózes, Mátyás Miklós, Gábor Mihály 10—10 fill., Dobai György 8 fill.; b) gabonában: Barta Mózes, Dimén Ferencz, Bencze Dénes, Bencze Balázsné, Dimén Domokosné, 1:12—1:12 fill., Dombi Mózes, Dimén István, Sándor Lajos, Török Józsefné 56—56 fill., Imre Sándor, id. Dimén Elek, Szabó Gábor, id. Dimén Lajos, Ravasz Miklós 42—42 fill., Török Sándor, Szabó Sándor, Gábor Lajos, Imre János, Gered Ferencz, Gered Dávid, özv. Máté Andrásné, Tamás Elek, Derzsi Mózes, Szabó Domokos, Dimén Dániel, ifj. Dimén Elek, Dimén Sándor, Sándor Ferencz, Sándor Juliánna, Dimén Mózes, Bató Domokos, Csáki Mózes, Szabó Lajos, Zoltán Ferencz, Dombi Pál, Török Mózes, id. Dimén József, Gábor Márton 28—28 fill., Kovács Mihályné, Vas János, Béla Sándor, Barta Mózes, Kupás József, Gergő Sándor, Hátszegi Mihályné, Tót Péterné, ifj. Csáki János, Imre Ferencz, Péter András, ifj. Imre Sándorné, Péter Mózesné, Szász Péter, ifj. Dimén Sándor, Gábor Andrásné, Máté Sándor, Kovács Péter, Kovács József, Saláti András, Szabó Mihály, Sándor József, Török Ferencz, Kovács Ferencz, Czala István, ifj. Dimén Lajos, Molnár Ferencz, Péter Lajos, Molnár István, ifj. Sándor József, Imre Sándor, Szabó Mózesné, Török Péter, id. Szabó János, Béres István, Bató Lajos, Dimén Dénes 14—14 fill. értékét. Együtt 25 kor. Az 1.—L. közlemény összege 11855 kor. 34 fill. E közlemény összege 75 kor. Összesen 11940 kor. 34 fillér.

Halálozás. Süller István nyugalmazott szenttamási plebános, törvhat. biz. tag életének 50-ik, papságának 25 ik évében, hosszas szenvedés után f. hó 8-án elhunyt. A megboldogultat a helyi róm. kath. sirkertbe helyezték örök nyugalomra.

Kivonat a megyei hivatalos lapból. Juhimló megszűnt és a zárlat feloldatott Parajd, Nagy, és Szentábrahám községben. Rühör megszűnt és a zárlat feloldatott Parajd községben. Rühör fellépett és a zárlat elrendeltetett Alsófalva és Karácsonyfalva községben. A vármegye alispánja Csomor Gábor farkaslaki körjegyzőnek köre községeiben az utadók behajtásáért 20 korona jutalmat utalványozott. Dudás József, a ki zemplénavármegyei Józsefvölgy községéből ismeretlen helyre távozott, közzendő, eredmény esetén illetőségi viszonyaira nézve kihallgatóandó és a jegyzőkönyv Zemplénavármegye alispánjának megküldendő.

Turista naptár címmel a napokban jelent meg az Erdélyi Kárpát Egyesület turista-naptára. A naptár jókora könyvecske, 157 lap; de igen ügyes, kezelhető alakú de így méltán illeszkedik bele az E. K. E. mindig tanulságos és hasznos kiadványainak sorozatába, sőt mondhatjuk, hogy turista irodalmunkban hézagot pótló munka. A naptárban néhány általános tudnivaló után a naptári rész következik célszerű beosztással jegyzeteknek való helylyel. Egy igen hangulatos és egyuttal nagy turista érzékkel megírt cikk abelési Jósika-telepet ismerteti, melyet csinos kép is ábrázol. Praktikus Turista-tanácsadó és 25 kirándulási program következik ezután célszerűen kiválogatva és összeállítva. A naptár ára 1 korona. Megrendelhető E. K. E. központi irodájában Kolozsvárt. A tagok arcképes igazolójuk mellélete képen díjtalanul kapják.

KÖZGAZDASÁG.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület f. hó 17-én d. e. 10 órakor, a vármegyei ház kistermében választmányi ülést tart. Tárgysorozat: 1. A májusi közgyűlés tárgysorozatának előkészítése. 2. Intézkedés a szülgulya ügyében. 3. Folyó ügyek.

Vasuti előmunkálat. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter gróf Teleki Ádámnak a magyar állam vasutak Homoród állomásától Mirkvásár, Zsombor, Homoródufalva, Homoródkarácsonyfalva, Oklánd, Homoródmás községek érintésével Lovéteig vezetendő szabványos nyomtávu helyiérdekű vasutvonatra adott előmunkálati engedélyt meghosszabította. Ezen vasuti vonal kiépítése a Homoródmásan legújabbban talált gazdag kőszénrétegeknek, — amelyek közül némelyik a 6 méter vastagságot is meghaladja — kiaknázásra nagy befolyással lesz. Ugy a vasuti vonal kiépítésének előmunkálatait, valamint a kőszénrétegek feltárását — amint értesülünk — az Erdővidéki Bányagyület részvénytársulat még ez év folyamán megindítja.

TAVIRATOK.

Budapest, április 14. J
(Érk. d. u. 2 ó.)

Képviselőjelölések.

Kassáról jelentik, hogy a harminczadikán meg-ejtendő választásra gróf Hadik Béla alkotmánypárti és Weltner Jakab szociálistát jelölték. Resiczán: Granzenstein Arthur nyugalmazott ezredes alkotmánypárti programmal léptetik fel.

A kerületek felosztása.

A szövetkezett pártok a függetlenségi pártban ülészetek és a kerületek elosztása dolgában elvi döntést hoztak.

A megyei tisztviselők visszahelyezése.

Andrássy belügyminiszter mai napon Bars, Heves, Nógrád, Trencsén, Vas vármegyék alispánjaihoz a következő táviratot küldte: „Táviratilag intézkedjék elmozdított megyei tisztviselők állásaikat azonnal újból elfoglalják. Intézkedéséről hozzám jelentést tegyen. Andrássy belügyminiszter.”

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája

Telefonszám: 14.

Sz. 131. 1906. vh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oklándi kir. járásbíróságnak 1905. évi Sp. 202/1. számú végzése következtében dr. Kovácsy Albert ügyvéd által képviselt dr. Gyarmathy Dezső homoródszentpáli lakos javára Bartha Andor bardóci lakos ellen 871 kor. 80 fill. s jár. erejéig 1905. évi június hó 3-án fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 2500 koronára becsült ingóságok, u. m.: 10 fehér szőrű ökör nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróság 1905. évi V. 172/4 számú végzése folytán 871 korona 80 fill. tőkekövetelés, ennek 1904. évi szeptember hó 15. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódijs és eddig összesen 220 kor. 93 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Bardóczon alpr. resnél 1906. év április hó 21-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklánd, 1906. évi márczius hó 24-ikén.

Pollák Ignác, kir. bir. végrehajtó.

Faarverési hirdetmény.

A homoródlövetei közbirtokosság (Udvarhelymegye közigazgatási erdészeti bizottságának 1542—905. sz. engedélye alapján) erdeje „A” ü. o. Tolvajostető 1901—905. évi 82-8 kat. hold vágásterületen gyökfön és mellmagasságban kibélyezett mintegy 17505 m³ bükk mü és tűzifát a gyökfön bélyezett, mellmagasságban fehér olajfestékkel jelölt 1265 m³ luczfenyő és 4009 m³ jegenyefenyő müfát tövön az erdőben, Lovéte községében 1906. év április 30. án délelőtt 9 órakor írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek kikiáltási áron felül eladja.

Kikiáltási ár 27636 korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Részletes becslés, árverési, szerződési feltételek a vargyasi m. kir. járási erdőgondnokságnál és alólírottnál megtekinthetők.

Kelt Lovétén, 1906. április 12-én

Bencze Lőrincz,
közbirt. elnök.

Az Udvarhelymegyei

Takarékpénztár Részvénytárs.

Székelyudvarhelyen a fő-,
valamint a Székelykereszturi és Oklándi
fiókjainak intézeténél

elfogad betéteket

évi 4% kamatoztatás mellett, (a tőke-
kamatadót az intézet sajátjából fizeti).

Kölcsönöket ad

váltókra évi 7%

betáblázott kötelezvényekre évi 6%

kamat és lejáratonként 20 fil. díj mellett
(ez idő szerint.)

Bevált sorsjegy- és érték-
papír-szelvényeket.

Az igazgatóság.

Üzlet áthelyezés!

Tisztelettel hozom a n. é. közönség nagy-
becsű tudomására, hogy

czukrászdámat és kávéházamat

folyó évi május hó 15-én

a Kossuth-utczában levő Gergely Ferencz féle
házba, a mostani m. kir. dohánytőzsdébe

helyezem át.

E naptól pedig

jelenlegi üzlethelyiségem kiadó.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve
vagyok

mély tisztelettel

Ernst György.

Pályázati hirdetés.

Székelyudvarhely r. t. város közönsége villamos világítás be rendezését kívánja biztosítani és az erre vonatkozó ajánlatok beadására pályázatot hirdet.

Ajánlatot csupán Székelyudvarhely r. t. város polgármesteri hivatalától posta útján 50 kor. díj előzetes beküldése mellett beszerezhető részletes pályázati felhívás és telyesen kész műszaki előmunkálat alapján lehet tenni.

A város közvilágítása 260 darab 16 gyertyafényű izzó és 4 darab 10 amperes ivlám-pából fog állani.

Ezeknek elhelyezését a polgármesteri hivataltól beszerezhető műszaki előmunkálat tünteti fel.

Az elektromos telepet a város saját költségén fogja létesíteni, azonban az ajánlattevő tartozik emez elektromos telep üzemének bérletére vonatkozólag is oly kész szerződés tervezetet előterjeszteni, melyet a város közönségének kívánságára kész aláírni.

A teljesen felszerelt ajánlatok, zárt borítékban: „Ajánlat Székelyudvarhely város villamos telepére“ felirattal és a város pénztárába 10000 kor. bántpénz letételének igazolásával 1906. évi május 10 napjának déli 12 órájáig adandók be a polgármesteri hivatalhoz.

A beérkezett ajánlatok felett a városi képviselőtestület szabadon dönt és az ajánlattevőknek még akkor sincsen joguk kártérítésre, ha a város közönsége egyáltalában nem létesíti az elektromos telepet.

Székelyudvarhelyt, 1906. márcz. hó 31-én.

Gotthárd János
polgármester.

TÖRÖK a szerencse kovácsa!

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. — Rövid idő alatt 25 millió koronánál több nyereséget fizetünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a két legnagyobb nyereséget, és pedig: kétszer a nagy jutalmat, a

600,000 koronás főnyereséget, a legnagyobb 400,000 koronás főnyereséget, továbbá 5 á 100 000, 3 á 90 000, 2 á 80 000, 3 á 70 000, 3 á 600 000, több 50 000, 40 000, 30 000, 25 000, 20 000, 15 000 és ezeken kívül számtalan 10 000, 5 000, 3 000, 2 000, 1 000, 500 koronás és egyéb nagy nyereséget.

Ennértogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencse sorsjegyet. A most kezdődő 18-ik új magyar osztálysorsjátékban

125.000 sorsjegyre 62.500 pénznyereséget jut és összesen 16 millió 457 000 korona hatalmas összeget sorsolnak ki.

Rendelje meg a neve mellett
álló szerencseszámot!

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán meglepi a férj a feleségét vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvétele által egy főnyereséggel. A véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencsés véletlen folytán a neve mellett álló számot eltalálta, melyre egy nagy nyereséget jut.

Adam, Adel	4040	Dezso, Erzsébet	6411	Iván, Iolán	12305	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ódön, Narcisz	20989
Adolf, Apor	9007	Elek, Etel	19821	János, Judith	20983	Pál, Neszti	24236
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24203	Péter, Olga	24277
Áladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pisza, Paula	28876
Albert, A. atolia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katiinka	28874	Richard, Pelagie	32715
Al. red. Apollonia	24215	Ernő, Genováva	24363	Károly, Katalin	29634	Róbert, Petronella	35640
Ásos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroška	37411
Ambrus, Berla	28881	Frigyos, Gabriella	34933	Kristof, Klotild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornélia	38138	Samu, Rózsika	38238
Antal, Borbála	36151	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozália	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Helena	38173	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	88591
Arpad, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bela	41794	Géza, Hermína	51398	Lorinc, Lenke	84738	Tibor, Szerena	86049
Aurel, Brigitta	41738	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leónia	86014	Ihmár, Theodora	92778
Attila, Cecilia	81309	György, Ibolyka	84780	Markus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	123503
Balázs, Cornelia	84738	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Bálint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
B. r. as. Borotya	101401	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecilia	106999	Hugó, Ilka	123506	Niklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	123520
Benedek, Eufemia	123505	Ignác, Irén	123546	Miksa, Melvin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Illes, Irma	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Dániel, Erzsébet	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zuzsanna	123522
David, Eva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Denes, Evelin	5637	Izidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Legnagyobb nyere- 1.000.000 korona, továbbá egy jutalom 600.000, 1 nyereséget 400.000
mény esetleg 2 á 70.000, 2 á 60.000, 1 á 50.000, 3 á 40.000, 3 á 30.000, 6 á 25.000, 9 á 20.000, 13 á 15.000, 44 á 10.000 korona
és még sok egyéb nyereséget. Az I. osztály sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt —.75, vagy K 150; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50, vagy 3 korona.
1/2 eredeti sorsjegy frt 3. —, vagy K 6 —; 1/1 eredeti sorsjegy frt 6. —, vagy 12 korona.

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díj-
talanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

1. évi április hó 22-ig

hozzánk bizalommal beküldeni, miután fenti szerencseszámok gyorsan elfogynak.

Török A. és Társa

Sürgönyezim: Törökék, Budapest. BANKHAZA BUDAPEST. Sürgönyezim: Törökék, Budapest

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete Főelárudink osztálysorsjáték üzletei: Központ: Teréz körút 46/a
I. fiók: Váci-körút 4/a. II. fiók: Múzeum-körút 11/a.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portlandora cementet olcsón ajánl

BRASSÓI PORTLAND CEMENTGYÁR

Brassóban Székelyudvarhelyt kapható Rösler és Gábor uraknál.